

דערי תניא:

רבי אומר: בכל — כסף ושוה כסף, ואפילו בעבדים וקרקעות — **פורין בכור אדם, הוין מן השטרות.**

שואלת הגמרא: **מאי טעמא דרבי?**

דריש לכתובים בפרשת פדיון הבן שנאמר "ופדויי מכן חודש תפדה בערכך כסף חמשת שקלים" במידת **"ריבוי ומיעוטי"**:

רש"י בשבועות ד ב ד"ה דדריש, מבאר את החילוק בין דרשה בדרך ריבוי ומיעוט, לבין

דרשה בדרך כלל ופרט, והנידון שם הוא לענין מה שאמרה תורה בשבועת ביטוי [ויקרא ה] "נפש כי תשבע לבטא בשפתים להרע או להיטיב לכל אשר יבטא האדם בשבועה", ויש כאן ריבוי וכלל "נפש כי תשבע לבטא בשפתים", ומיעוט ופרט "להרע או להיטיב", ושוב ריבוי וכלל "לכל אשר יבטא האדם בשבועה". וכך ביאר:

דריש ריבוי ומיעוטי: לא היה דורש את התורה במשמעות כללות ופרטות, אלא במשמעות רבויין ומיעוטיין, וגבי שבועות הכי דריש: "נפש כי תשבע" ריבה כל השבועות, "להרע או להיטיב" מיעט את

באות א משם המהרי"ט אלגאזי, שאם לא כן מה ראייה היא שאם זיכה לכהן עדיין באחריותיה קיימי, כיון שבהפרשה עדיין לא זכה כלל, מה שאין כן כשזיכה על ידי אחר. אך ראה בדבריו בהלכות זכיה ומתנה סימן ח הובאו דבריו במהרי"ט אלגאזי פב א, ראה בדברי שניהם היטב.

ובמהרי"ט אלגאזי [פב ג] השיג באמת על המחנה אפרים: לענ"ד נראה לומר, דאף דהתורה חייבתו באחריותם, היינו דוקא כשהם עדיין ביד הנותן, דאכתי לאו ממון כהן הוא כלל דאפילו אחר הפרשה ממון בעלים הוא, דבכי האי גוונא שפיר יש לומר דחייב. אבל כשזיכה לכהן על ידי אחר, דמן הדין כבר זכה הכהן, וקרינן ביה קרא ד"היה לך אך פדה תפדה" דכבר הוא שלו על ידי זכיותו שזוכה לו על ידי אחר — פשיטא דאינו חייב, וראה עוד שם. וצריך לפרש כוונת המהרי"ט"א, שאם כי הוא עצמו סובר בדעת רש"י והרא"ש שבהפרשה נעשה ממון כהן, מכל מקום השיג על המחנה אפרים, כיון שהמחנה אפרים עצמו אינו סובר כן, וכנראה מדבריו בסמ"ח.

משום דעת אחרת מקנה. אך גבי פדיון כתב שם, דודאי מיקרי דעת אחרת מקנה "כיון דאפילו קורא שם חייב באחריותו עד שיבוא ליד כהן [היינו משנתנו], וממון ידידה הוא, והוה ליה דעת אחרת מקנה, דאף על גב דצריך ליתן לכהן איזה חמש סלעים דבן, אבל לא אותן מעות שנותן עתה לכהן, דקריאת שם אינו חל עליהן".

ג. במחנה אפרים [זכיה ומתנה סימן לג] הביא מדברי המהרש"ל [בחדושי על הטור ביורה דעה סימן שה], שכתב, דאם אין כהן בעיר יכול האב לזכות לכהן חמש סלעים על ידי אחר. וכתב על זה: "ולעניות דעת, כיון דהתורה חייבתו לזה באחריותם עד דמטו ליד כהן, נראה דוודאי לא מהני זכיותו אלא לענין דלא מצי למיהדר ביה אבל באחריותיה קיימי, דלא גרע מהאומר "תן מנה זה לפלוני בעל חובי", דאף על גב דאם רצה לחזור אינו חוזר, אפילו הכי באחריותיה קיימי, וחמש סלעים של בן חוב הוא גם כן".

ולכאורה נראה מדבריו כאן, שהפרשת חמש סלעים עושה ממון כהן, אלא שמכל מקום התורה חייבה באחריותו, ועל דרך שנתבאר